

1. Užduotis.

Mano gyvenimo moto

Pagalvok, kokie (ar kieno) žodžiai galėtų išreikšti tavo požiūrį į gyvenimą, mokslą, darbą ir padėtų vadovautis įvairiose situacijose. Sukurk ir parašyk savo gyvenimo moto.

Moto – tai frazė ar sakiny, kuris išreiškia asmeninį požiūrį į gyvenimą, žmogaus unikalią egzistenciją, asmenybės vertę, užsibrėžtą tikslą. Tai panašu į aforizmą – trumpą, vaizdingą, įtaigų posakį, reiškiantį apibendrintą ar netikėtą mintį, tik skirtą sau pačiam.

Apie žmogaus egzistencijos esmę ir prasmę neverta kalbėti abstrakčiai. Pasak Viktoro E. Franklio, gyvenimo prasmė vis kitokia, ji priklauso nuo žmogaus, nuo kiekvienos jo dienos ir valandos. Kalbėti apie tai abstrakčiai yra tas pats kaip šachmatų čempionui užduoti klausimą: „Pasakykite, pone, koks yra geriausias ėjimas pasaulyje?“ Tiesiog nėra ir negali būti gero ar geriausio ėjimo, atsieto nuo konkretaus žaidimo ir individualios varžovo asmenybės. Tas pats taikytina ir žmogaus egzistencijai. Kiekvienas turi savo ypatingą gyvenimo misiją, konkretų pašaukimą, kurį reikia įgyvendinti.

Žaidimas „Atspėk, kieno moto“. Gali išsaugoti ir atsispausdinti savo gyvenimo moto. Siūloma pasidalyti savo požiūriu į gyvenimą ir išmintimi su bendraklasiais. Mokytojas surenka, išmaišo ir vėl išdalija lapelius, kiekvienas gauna po vieną bendramokslinio moto.

Paeiliui juos skaitydami bandykite atspėti, kurio klasės draugo gyvenimo moto tai galėtų būti. Paskui visų moto galima sudėti į bendrą vaizdingą pateiktį ir pakabinti ant sienos. Galite juos apibendrinti paryškindami reikšminius žodžius. Šis žaidimas iš dalies parodo, kaip gebate suformuluoti aiškų, autentišką arba sąmojingą moto nekopijuodami kitų ir kiek gebate atpažinti bendraamžių požiūrį.

2. Užduotis. Asmenybės tobulėjimo žingsniai.

Užsibrėžk tobulėjimo tikslą ir pabandyk sukurti naujus savo gyvenimo kokybės kriterijus, jei nori tapti garbingu ir tvirtu XXI a. žmogumi.

- Pagalvok, ką žinai apie moralinio tobulėjimo būdus arba nuostatas, kurias ketini ugdytis.
- Atidžiai išanalizuok filosofiją kaip tam tikrą gyvenimo būdą propagavusių stoikų, epikūriečių, budistų, konfucianistų ar kitų išminčių etinę programą, jų tobulėjimo žingsnius (sunkumo lygius) ir pasirink, jei yra, tinkamą sau.
- Panagrinėk garsaus jaunimo auklėtojo T. Toto knygoje *Jaunuolio būdas* pateiktą pavyzdį, pagal kokius kriterijus galima įsivertinti tobulėjimo pažangą.

Žinok, kad šitas kelias nėra lengvas. Dažnai patirsi, kiek reikia stiprios valios amžinai grumtis su didelėmis ir mažomis savo ydomis ir niekad su jomis sutarčių nedaryti. Bet, nepaisydamas to, sakyk – aš noriu, noriu! Ko noriu?..“

T. Totas. Jaunuolio būdas.

1. Noriu sutvarkyti savo mintis!

2. Noriu būti savo jausmų viešpats!

8. Noriu turėti tikslą, kurį pasiekti būtų didelė laimė.

7. Noriu turėti išsamią gyvenimo programą.

3. Noriu pirma pagalvoti, o tik paskui kalbėti!

6. Noriu džiaugsmingai dirbti, kantriai kentėti, gyventi pastovų gyvenimą ir su amžinosios palaimos viltimi ramiai numirti.

4. Noriu pirma pasvarstyti, o paskui veikti!

5. Noriu iš praeities mokytis, apie ateitį mąstyti ir todėl dabartį kuo geriausiai panaudoti.

A

Man visai nebūdinga

B

Man nebūdinga

C

Nežinau

D

Man iš dalies būdinga

E

Man būdinga

F

Man labai būdinga

- Šie keturi priesakai sudaro

(vardas, pavardė)

gyvensenos esmę. Aprašyk tris lygius ir pamąstyk, ką turi žinoti ir daryti, kad pereitum į kitą lygį.

UGDOMOS NUOSTATOS IR GEBĖJIMAI

Pradedantysis

1.

Pažengęs

Profesionalas

Pradedantysis

2.

Pažengęs

Profesionalas

Pradedantysis

3.

Pažengęs

Profesionalas

Pradedantysis

4.

Pažengęs

Profesionalas

3. Užduotis. Kino filmo interpretacija egzistenciniu požiūriu.

Siūloma pažiūrėti režisieriaus Larso von Triero filmą „Dogvilis“ ir jį aptarti, susieti su filosofiniu tekstu (Ž. P. Sartro arba J. Girniaus). Jeigu būtum režisierius, kokią sukurtum šio filmo pabaigą? Pagal šį filmą parašyk esė ar kino recenziją.

Filmo siužetas. Didžiosios depresijos metais gražioji Greisė, protestuodama prieš žiaurų tėvo gangsterio verslą, pabėga iš namų. Gelbėdamasi nuo gangsterių, atsiduria mažame Amerikos provincijos miestelyje Dogvilyje.

Veiksmas vyksta vienoje scenoje – Dogvilio gatvės, namai ir krūmai nupiešti kreida ant juodų grindų. Pagrindinė miestelio gatvė – Guobų. Įsivaizduojamos sienos, durys, kreida nupieštas šuo, kurio tik lojimas tikras, bet žmonės čia – iš kūno ir kraujo. Todėl atrodo lyg žiūrėtumėte teatro spektaklį.

Rašytojas Tomas pirmasis pasitinka Greisę ir ima įkalbinėti miestiečius paslėpti ją. Atsidėkodama moteris sudaro gan keistą sandėrį: dirbti kiekvienam miestelėnui. Ji privalo kasdien padaryti gerą darbą, bet kai už Greisės galvą pasiūloma didelė pinigų suma, žmonės nutaria dar kartą peržiūrėti sutartį. Dogviliečiai sutinka toliau slėpti bėglę, bet dabar ji privalo atidirbti tą pinigų sumą, kurią miestelis prarado.

Nuo šiol Greisė turi dirbti nuo ryto iki vakaro, kęsti pažeminimus, įžeidinėjimus, teikti lytinės paslaugas. Palaipsniui ji tampa verge ir kaline. Dogvilio gyventojų silpnybės atsiskleidžia pamažu: iš pradžių miestelis parodomas kaip pati geriausia vieta gyventi, bet netrukus tampa panašus į nesuvokiamą pragarą, iš kurio neįmanoma pabėgti. Tai, už ką visi iš pradžių dėkojo moteriai, galiausiai buvo panaudota prieš ją.

Tačiau miestelio gyventojai nežino, jog Greisė atlieka misiją, ir visi jie rizikuoja... Ji atsidūrė dar žiauresniame nei gangsterių pasaulyje, kur, neištvėrusi nežmoniškų naujų pažįstamų patyčių, kreipiasi į tėvą pagalbos...

Filmo filosofinio interpretavimo galimybės:

- *Žmogus – neapibrėžta būtybė, kuriai egzistavimas yra pirmesnis už esmę: jei Dievas neegzistuoja, tai pragaru tampa kiti?*

(ateistinis egzistencializmas pagal Ž. P. Sartrą, žr. papildomą skaitinį).

- *Žmogus – laisva egzistencija: ar žmogus iš principo yra kažkas daugiau, negu jis gali apie save žinoti?* (krikščioniškasis egzistencializmas pagal K. Jaspersą)

Filmo „Dogvilis“ fragmentai: rež. Larsas von Trieras, vaidina Nikolė Kidman, Patricija Klarkson, Paul Bettany, Lauren Bacall, 2003 m.

Esė „Kas yra žmogus?“

A large, empty rectangular area with a dashed border, intended for writing an essay.